

FOCLÓIR

Account of

B'éigin do imtheacht as an tír dá chionn= He had to leave the country on account of it.

Abuse – thug sí díoblú dó

addition to i gceann céachta

Aspen tree crithean

2

By struck by a gunshot Buailadh é d'urchar gunna.

Bolster ceannádhairt (cennáirt)

Báirc éisg shoal

Burr of teagle leadán, leadán liosta wild teagle

Body conablach conablach an sparáin.

Birdlime glaé glas

Bang de phlimp

Bunch crobhaing cluster

Burr butterbun gallán mór

Butler bolsgaire buird.(Sgéalaidheacht)

Bristle gaoisead an animal hair; a horse hair Marbochaidh tú bradán ar ghaoisead brat garb gaoisideach.

Bobbin, shuttle, eiteán, spól,

Beech-tree fáigh-bhile

bellyband tarr-ghad

Brickler tair-leathar.

3

Comely graoidheamhail

cause alla beidh alla na héagcaoine ort.

Clotting Clagadh fola tá clagadh fola ag cur as dom.

A curse muna bhfuigidh tú fóirthín go dteannaidh ort.

Cluiche shoal of fish, an áit a mbíonn cluiche.
Cibín rump of birds (giob)
Ceosán down of feathers; on legs of birds
colc eider duck.
Ceann feáin (féadna) leader of flock.
Caobach skua also duilleog.
Clúimh-ealta feathered tribe.
Cricket creagar
Cluster crobhaing bunch crothna crannach (seaweed) creathnach.
Crane-fly } galán gaoithe
Daddy long legs} one of wireworn producing
Tipula} click beetles
Coltfoot gallán greannchair
Crest of wave casadh na tuinne cíor.
Coppery rua-ghorm.
Clapping wings ag greadadh sgiathan.
Charge (electric) lucht
Condition, covenant agús – agús sa margadh.

4

Dealings dréam – ná bíodh dréam agat leis
Daughter in law bain-chliamhain
During ar an bhfad sin.
Down (birds) ceosán, fann-chlumbach, bun-chlumbach.
Downcast cromshúileach.
Disdainfully go mí-chéadtach, goic ar
Daddy long legs creabhar caol, galán gaoithe
Daffodil lil an earraigh, crom-cheann
Disappointed person banndairne.
D'fhág tú mise i mo bhanndairne
Detachment scuib d'fhianna Éireann
Darkness fordhubha na hoidhche, the thick darkness of night.

Deck of ship rua-chlár, bád rua-chlárach

Dive scuib

Drifting snow gaoithsneachta

Diamond gaoine diamond-flint.

5

Employment- ag iarraidh aimsire L.na C.

Excess thar a riocht, ar a riocht.

Effort den iarraidh sin.

Entertainment fuair mé comóradh annsin

Eider duck colc

Eite fin of fish

Eite droma dorsal fin

Eite wing – ceann faoi eite;guill.

Eiteán a little quill, feather (cleite quill)

Entrance dorus, béal

eel fry líobhóg

eyelid fosdhubh

Fille súile – Micilín.

6

Frolicking= éarmuidheacht

Fitted freagrach léir na ceiste.

Firebrand mar bhuailfeá aithne dhearg ar a cluais.

Black-fast dubh-chéalacan (ar d-ch)

Futhach wasp.

Fin (of fish) eite, eite droma dorsal fin.

Feather (small) eite, eiteog, eiteán

Flighty creature ealtóg; ealtóg leathair bat,

flock ealta g. n clúm na n-ealtan meara.

Fit in is beag an áit a bhfillleann an carthanas

fancy that; céard deir tú leis sin,

figure – cutting a figure – ag gearradh suaitheantais.

Flash scuib; scuib phudair,
Fool at a feast caochóg ar cóisire
Felt (roofing) fionnadh.
Flapping of wings a' greadadh sgiatháin.
Full – the air is full of sounds – Tá fuaimeanna ar fud an aéir
Flint-diamond gaoine.
Fragments smiocairíní
Friotaíocht resistance (heat or electric charge).

7

Gannet Sgaladóir –Tír Conaill.
Grisset slige na luaidhe.
Gadfly cuileog an fhaoibín.
Gelatinous stuff múir; on red seaweed.
?sramáí
Giddy guagach – Micilín.
Genius gaois; wisdom, skill
Gifted gaoiseach, gaois-mheas.

8

Half – bog-shásamh; half satisfaction; breac – Micilín
Bhí a leath leis – half naked
Hardship- dócamhail oibre
Hunger – ocras tar éis athluighthe ort;
Hissing siosanach, ag siosarnaigh
Hemlock (water h) feallabhóg
Husk spealóg, faighneóg J. plenaine
Holywater brush spuirgear coisreachta.
Hive of bees scuib bheach;
a small warm hue (colour) fordhath

Hive of wild bees cuasnóg (faoi thalamh go domhain, neart meala, beachain stripeáilte.)

Caonthóg – i mbarr na talmhan agus ní bhíonn mórán meala innte; beachain ruaa sa gcaonthóg.

Honey comb coinneog mheala madraí bána ar na beachain óga.

Hiding place cúlachas folach – ní rachainn i n-aon chúlachas uatha; hair shirt léine garbh gaoisideach

Heavyweight- smíste.

Hire ar táille; carr ar táille.

9

Instinct- Tá sé de mhianach ann an chontabhairt a sheachaint.

Ill-usage cé thug an aoid sin ar a mháthair, íde.

Joyous rinnc mhacnais (ag).

Ill-favoured mí-sgeamhach.

Inside out an taobh tuathail amuich.

Jelly glaé, glaé froganna.

Injured innocence, look of iongantas an neimhchionntaigh ina aghaidh

intestine (chief) drólann.

10

Little but- fhobair nár thuit an t-anam as

leader (of flock) ceann feáin (féadna).

Lann scale of fish.

Lily of the valley lil na ngleanntán.

Lynx lince.

Lilylike liliamhail, lilidheach, lily white.

Line rang.

Lunge scuib. Drive as of a hawk.

Sudden descent.

Laden lasta, lochtálta go dtí an tslat.

Lucht charge (electric).

11

Means chruinnigh sé bunachar beag.

Marriageable i gcruth a pósta; ionphosta.

Mind's eye ina sgalradharc.

Mud múrlach.

Moonlight night oidhche spéirghéalaighe.

Meantime idirlinn.

Maidean hair fáilteann fionn.

12

Next- Lá an mhargadh dá chionn.

An satharn dá chionn.

Near Is gairid an bás uait.

Neat tidy coimsire- bean choimsire.

Nestling gearrcach, sgalltán; leipreachán

Gearrcadh deirg, very young nestling.

Note nóta (ceol).

Billéad punta, gluais, míniú.

Nervous} baspas táinig baspas orm nuair a

Emotion} thuit an páiste sa teine.

Noisy éan greadanta.

13

Ochre Rua-chailc.

Rua-chailceach ochreous

14

Provocation- Ceard ba sgeall dó,

Siocair, eidar.

Purpose- aidhm tá aidhm aige ar phósadh

Ní raibh aidhm aige air- no notion of it.

Rún cr-d.

Plainlooking gan sgiamhacht, gaedhealach.

Palisade tonnadh ronnach.

Pry balthóireacht, ag fratghail.

Path conaire, common path conaire coitcheann.

Prank faoibín, fibín ar na ba.

Pith of wood múrcán.

Peel spíon spíon na bhfataí sgamhach eisc?

Prey seilg. Birds of prey brainéanacha.

Pool faighneóg phómhaire (peas).

Practical táighiúil,

15

Queer corr – bhí an cúige sin corr

(Uncanny clanriach).

Quill eite, eiteán.

16

Rage –Leis an mbánaidhe a d'fháisc air.

Mearbhánaidhe.

Comóradh entertainment in recompense.

Cuirfidh mé comóradh ort repay your kindness

Fuair mé comóradh annsin.

Revenge rún díoltais i n-aghaidh.

Riddled – roilleán roillte.

Rafter

Rump (of birds) cibín.

Raindown fraithfhliuchas.

Roost cliath cliath circe, craobh frathadh.

Rough (of voice) garg of sea, gargaint na mara.

Reproach (self) diomdha, aithbheas.

Pry ag balthóireacht, ag feathgail.

Rummage póirseáil, ransú.

Rummager póirseálaidhe.

Raddle nua-chriot.

Ruddy flame rua-lasair.

Row rang sgúdairín.

Renounce bheirm cúl mór le .

Refuge cúl dín shelter.

Rimh of haire- Sean-bhallaí tighe; sean-chabhlach.

Ceithre creatlacha an tighe 4 walls.

Resistance – friotaíocht.

17

Strength urrudhas a cholna.

Balla urrúnta.

Sgipéad till for money

Spent Wornout deidimín, ní raibh i do shúiste ach deidimín

Shoal cluiche (síol éirg) báire éirg.

Shape i gcomraidheacht mhná

Shill faighneóg choirce, husk,

Sledger urlaidhe ag urlaidheacht.

Stiff ailt ag stroncadh.

Stoop crom- shlinneáin.

Scale (of fish) lann.

Sallow leiceann glas.

Sleek look aghaidh shochmaide well nourished aghaidh dheas shlíoctha reamhar air agus snuadh a chodach go maith air.

Skill a thréaraidheacht d'imirt air.

Sham pléis am.

Severity de bharr dianais an laé.

Steel chuir sé an bior cruadhach sa teine.

Strange (distant timid) coimhthightheach.

Skua (bird) tuilleog (skua)?

Skua caobach, "féach mar bhaineann an caobach a tseilg de'n faoilinn".

Skilled gaiis-mhéis.

18

Sterilise seascuighim.

Sterilized seascuighthe.

Seascuighthe sterlised.

Seasclach a sedgy place.

Seasc}

Seisc} sedge coanedry grais med in ropes and thatching.

Squat Suidhim ar mo chorrageob.

Seven} naoidhe, leanbh, macaomh, ógán.

Ages} fear, franóir, athlach.

Skimming} Tonnadh tonnaim [playing,tan].

Shooting light, léar soluis, léarán.

Skeleton cnámharlach, crámhóid.

Slantwise fiarlán, agimtheacht fioslán i n-aghaidh an chnuic.

Stump creachaill crooked, gn arled. Poll creacailleach the hole from which stump is bog deal has been dug.

Sawdust criúil, mionsábh

shame baspas

Spinner Lá Fhéil Brighde ina shaoire ar chasaibh, casaidhe

Shelter cúl dín dídean.

Sanderlings laidhríní geala, B. Gorham, Carna.

Spring (spiral) tuailin.

Stumble tuisleadh.

Scanty food an gannaire.

Shuttle eiteán,spól, bobbin.

19

Trap. Inneall curtha le n-a ghabhail.

Thirsty Éan an phíobáinreidh, bunnán buidhe.

Tail (of bird)giob.

Till sgipéad.

Tuilleog éan fairrge, skua.

Transparent tonngheal.

Tundish tonnadóir.

Tamer do.

Turn round filleann sé thairis chas sé thart air féin.

Target} Figín sprive

Tag}

Trefoil crobh éin.

Treadle cos chasuidh.

Thorn Spíon cosóir spíne.

Crann spíne.

Tributary river cúlabhann.

Tealeaves crámharlach (rud nach feidir a chaitheamh)

Tug-o'-war tarrac téide.

Traducing táinseamh, censoring.

Táighiúil practical.

20

Vulture Gairrfheach.

Undermined ina múscán.

Tá an áit ina mhúscán ag francacha.

Voter contáileach.

Vigorously builg ar lúth dá séideadh.

21

Wellset, Knit fuinte cruadh casta. Óganách cruaidh fuinte.

Wanted bhí call buachalla air.

Withering cnámha ag seargadh.

Weakness Lagar, laige.

Win beidh an báire leat.

Wasp futhach.

Wire sreangán, ronn (ór).

Wallnut gallchnó.

Wave crest casadh na tuinne.

Wryny and ceann tuathail.

Whirlwind gaoschreog.

Warp dlúth.

Woof inneach}dlúl agus inneach.